

Bedrijfs- economische kencijfers

b&u- en gww-bedrijven 2019

eib

Economisch Instituut
voor de Bouw

Het auteursrecht voor de inhoud berust geheel bij de Stichting Economisch Instituut voor de Bouw. Overnemen van de inhoud (of delen daarvan) is uitsluitend toegestaan met schriftelijke toestemming van het EIB. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen en dergelijke, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

Mei 2021

Bedrijfs- economische kencijfers

b&u- en gww-bedrijven 2019

Nylas Visser
Ruben Nicolas

Inhoudsopgave

Conclusies op hoofdlijnen	7
1 Hoofdaannemers b&u	9
1.1 Ontwikkelingen in de omzet	9
1.2 Ontwikkelingen in de bedrijfseconomische kerncijfers b&u	10
2 Hoofdaannemers gww	13
2.1 Ontwikkelingen in de omzet	13
2.2 Ontwikkelingen in de bedrijfseconomische kerncijfers	15
Onderzoeksverantwoording	17
Begrippen en formules	18

Conclusies op hoofdlijnen

In dit rapport worden de bedrijfseconomische ontwikkelingen in 2019 weergegeven bij bedrijven in de burgerlijke en utiliteitsbouw (b&u) en bedrijven in de grond-, water- en wegenbouw (gww), die voornamelijk als hoofdaannemer of bouwondernemer werkzaam zijn.

In 2019 is de bedrijfseconomische situatie van hoofdaannemers over het algemeen weer verbeterd, ondanks problemen rondom stikstof. De omzet bij de hoofdaannemers in de b&u is ten opzichte van de vorige meting met ongeveer 5,5% gestegen. De winstmarge is in 2019 gestegen van 3,7% naar 4,3%. De belangrijkste marktsector in de b&u was in 2019 de nieuwbouw van woningen en gebouwen.

In de gww zijn de totale omzet en de gemiddelde winstmarge ook gestegen. De gemiddelde winstmarge kwam in 2019 uit op 4,5%. De wegenbouw was de belangrijkste marktsector binnen de gww in 2019. Bijna 80% van de omzet werd behaald met nieuwbouw- en herstelprojecten. Het aandeel van omzet behaald met RAW-projecten is met ruim 10 procentpunt gedaald.

1 Hoofdaannemers b&u

Dit hoofdstuk gaat in op belangrijke bedrijfseconomische ontwikkelingen bij b&u-hoofdaannemers in 2019. Hierbij komen ontwikkelingen in omzet en bedrijfseconomische kencijfers aan bod.

1.1 Ontwikkelingen in de omzet

Omzet in 2019 gestegen

B&u-hoofdaannemers boekten in 2019 een totale omzet van € 25,9 miljard (zie tabel 1.1). In vergelijking met 2018 is de totale omzet met ongeveer € 1,4 miljard ofwel 5,5% gestegen. Daarmee zette de omzetgroei ondanks de problematiek rondom PAS ook in 2019 door.

Tabel 1.1 Verdeling van de omzet van b&u-hoofdaannemers, lopende prijzen, 2018-2019 (mln euro)

	Omzet uit bouwbedrijf		Omzet uit nevenactiviteit	Totale omzet
	Binnenland	Buitenland ¹		
2018	24.184	298	78	24.560
2019	25.600	120	237	25.957

1 Omzet van in Nederland gevestigde werkmaatschappijen met Nederland als voornaamste werkgebied

Bron: EIB

Omzetaandeel nieuwbouw woningen gestegen

Het totale aandeel van de omzet uit nieuwbouw is ten opzichte van 2018 met ongeveer 4 procentpunt gestegen en kwam uit op 69% (zie tabel 1.2). De stijging komt vooral voor conto van de nieuwbouw van woningen; ongeveer 45% van de omzet binnen de b&u werd in 2019 behaald met de nieuwbouw van woningen. De utiliteitsbouw is nagenoeg gelijk gebleven.

Opdrachtgevers en opdrachtverzekrijging

Bedrijven waren net als in 2018 de belangrijkste opdrachtgevers voor de totale b&u, maar het aandeel is wel kleiner geworden. Vooral bij het grootbedrijf daalde het omzetaandeel van opdrachten van bedrijven; de daling bedroeg in deze grootteklasse ongeveer 9 procentpunt. Het omzetaandeel afkomstig van de overheid en woningcorporaties steeg juist. Ongeveer een tiende van de omzet is afkomstig van de overheid als opdrachtgever; een stijging van 4 procentpunt.

Lichte verschuivingen in wijze van opdrachtverzekrijging

De wijze van opdrachtverzekrijging is in 2019 ten opzichte van 2018 grotendeels gelijk gebleven. De enige verschuivingen zijn een afname van omzet verkregen uit enkelvoudige uitnodigingen, die ten gunste kwamen van het omzetaandeel verkregen uit bouwteam-opdrachten. Bij het kleinbedrijf komt de meeste omzet van opdrachten die onderhands zijn aanbesteed. Bij het middenbedrijf zijn bouwteam-opdrachten het grootst, en het grootbedrijf bezorgen openbare aanbestedingen het grootste omzetaandeel.

Tabel 1.2 Verdeling van de binnenlandse omzet van b&u-hoofdaannemers, per grootteklasse in arbeidsjaren, 2018-2019

	< 21		21-100		> 100		Totaal	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Marktsectoren in %								
Nieuwbouw woningen	32	33	39	45	47	50	40	45
Nieuwbouw gebouwen	21	17	31	30	32	30	29	28
Nieuwbouw totaal	53	50	70	75	79	80	69	73
Onderhoud woningen	22	25	15	10	6	7	13	12
Onderhoud gebouwen	21	23	14	13	14	12	16	14
Onderhoud totaal	43	48	29	23	20	19	29	26
Overige activiteiten	4	3	1	2	1	1	2	2
Opdrachtgevers in %								
Overheid ¹	3	3	9	8	5	12	6	10
Woningcorporaties	9	10	17	11	17	21	16	18
Bedrijven	24	26	38	37	41	32	39	33
Hoofdaannemers	11	12	5	9	15	12	11	11
Particulieren	34	35	12	12	10	13	12	13
Overige ²	19	14	19	23	12	10	15	14
Wijze van opdrachtverzekrijging in %								
Aanbesteding								
- openbaar	9	4	16	13	20	27	16	17
- onderhands	23	23	19	18	10	11	17	16
Enkelvoudige uitnodiging	26	20	23	17	5	10	18	15
Klantenwerk	17	21	8	10	3	4	8	10
Eigen risicobouw	9	8	11	14	20	13	14	13
Bouwteam	7	16	16	22	29	24	18	22
Turnkey	0	1	4	2	3	2	3	2
Overige wijze	9	7	3	4	9	8	6	6

1 Onder overheid is begrepen rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en overige publiekrechtelijke lichamen

2 Inclusief bouw voor eigen risico

Bron: EIB

1.2 Ontwikkelingen in de bedrijfseconomische kerncijfers b&u

De kerncijfers in tabel 1.3 geven inzicht in financiële verhoudingen van b&u-hoofdaannemers aan het eind van het boekjaar (31 december) en maken zo een vergelijking tussen perioden en bedrijven in verschillende grootteklassen mogelijk.

Winstmarge gestegen

Over de gehele b&u bedroeg de winstmarge in 2019 4,3%. Dit is een aanzienlijke stijging ten opzichte van 2018 (3,7%). De marge steeg vooral door de daling van de verbruikskosten ten opzichte van de omzet. De winstmarge van het middenbedrijf steeg het hardst met 0,7 procentpunt naar 4,8%. Bij het kleinbedrijf steeg de winstmarge met een 0,4 procentpunt naar 4,4%; bij het grootbedrijf steeg deze met 0,6 procentpunt naar 3,6%.

Minder winstmakende kleinbedrijven

Het percentage b&u-hoofdaannemers dat er in 2019 in slaagde winst te maken daalde licht naar 83% (dit was 85% in 2018). Bij het kleinbedrijf nam het percentage winstmakers af van 82% naar 73%. Bij het middenbedrijf nam het percentage toe naar 96% en bij het grootbedrijf naar 92% (was 92% en 86% respectievelijk).

Toegevoegde waarde per werkende hoger

De toegevoegde waarde per werkende is ten opzichte van 2018 met € 6.000 gestegen naar € 90.000. De loonkosten per werkende zijn met ruim 3% gestegen tot € 64.000. Het aandeel direct werkenden is met 3 procentpunt gedaald naar 60%.

Liquiditeit en solvabiliteit gemiddeld genomen verbeterd

De liquiditeit, de mate waarin b&u-hoofdaannemers direct opeisbare schulden kunnen betalen, is in 2019 verbeterd ten opzichte van 2018. Voor de totale b&u waren de quick ratio en de current ratio respectievelijk 139% en 159%. De ratio's bleven hiermee ruim boven de norm van 100%. De solvabiliteit is licht verbeterd; in 2019 daalde het aandeel schulden in het totaal vermogen tot 63% (dit was in 2018 66%).

Binnen de grootteklassen zijn verschillende ontwikkelingen te zien. Zo is de quick ratio bij het grootbedrijf afgenomen, maar is de current ratio verbeterd. Dit komt doordat de omvang van de voorraden en het onderhanden werk relatief groter is geworden. Bij de quick ratio telt deze post niet mee, bij de current ratio wel. Ook is bij het grootbedrijf de solvabiliteit verslechterd. Bij het klein- en middenbedrijf verbeterde zowel de liquiditeit als de solvabiliteit.

Efficiënter omgegaan met vermogen

Er is in 2019 efficiënter gebruik gemaakt van het beschikbare vermogen; de omlooptijd van het vermogen is met zes dagen afgenomen tot 113 dagen. Bij het kleinbedrijf nam de omlooptijd van het vermogen toe met acht dagen, dit werd gecompenseerd door een zeer grote verbetering bij het middenbedrijf (van 125 naar 109 dagen). Bij het grootbedrijf daalde de omlooptijd met twee dagen naar 110 dagen.

De debiteuren- en crediteurentermijn, de termijnen waarop opdrachtgevers en b&u-hoofdaannemers zelf facturen betalen, bleven nagenoeg gelijk ten opzichte van 2018. De debiteurentermijn bleef 31 dagen; de crediteurentermijn daalde met twee dagen tot 39 dagen.

Het netto vermogensbeslag laat de termijn zien waarop, per saldo, geïnvesteerd vermogen in onderhanden werk vastligt. Het netto vermogensbeslag was in 2019 13 dagen, een stijging van één dag ten opzichte van 2018. Het netto vermogensbeslag is al een aantal jaren relatief laag. Dit komt doordat een groter deel van het vermogen bij het groot- en grotere middenbedrijf gefinancierd wordt door (voor-)uitbetaling van gedeelten van de aanneemsom door opdrachtgevers. Per saldo ligt er dan relatief minder vermogen in voorraden en onderhanden werk vast.

Winstgevendheid verbeterd

De winstgevendheid van b&u-hoofdaannemers, uitgedrukt in de rentabiliteit van het totaal vermogen (RTV) en eigen vermogen (REV), steeg in 2019 naar respectievelijk 14,3% en 37,4%. De stijging van de REV komt vooral door de hogere winstmarge. Bij het kleinbedrijf daalde de REV, bij de midden- en grootbedrijf nam deze toe. De waarde van de RTV is relatief sterk gestegen. Ook dit is toe te schrijven aan de sterk verbeterde winstmarge.

Tabel 1.3 Bedrijfseconomische kencijfers van b&u-hoofdaannemers, per grootteklasse in arbeidsjaren, 2018-2019

	< 21		21-100		> 100		Totaal	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Kostenstructuur in % van de omzet								
Verbruik	69,3	71,0	78,7	79,3	81,6	79,0	78,1	77,6
Arbeid	18,3	16,6	12,1	11,6	11,8	12,2	13,1	12,8
- Directe loonkosten							7,9	7,7
- Indirecte loonkosten							5,2	5,1
Overig	8,4	8,0	5,1	4,2	3,6	5,2	5,2	5,5
- Afschrijvingen	1,5	1,5	0,8	0,8	0,5	0,5	0,8	0,8
- Rentekosten	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
- Overige kosten n.e.g.	6,6 ¹	6,4 ¹	4,2 ¹	3,5 ¹	3,0 ¹	4,6 ¹	4,3	4,5
Diverse baten en lasten							-0,2	-0,1
Resultaat voor belasting ²	4,0	4,4	4,1	4,8	3,0	3,6	3,7	4,3
Kencijfers per werkende x € 1.000								
Bruto omzet	276	344	508	530	635	597	473	498
Toegevoegde waarde	67	78	86	92	98	98	84	90
Loonkosten	50	57	61	62	75	73	62	64
Toegevoegde waarde per direct werkende	88	105	147	166	178	191	133	151
Toegevoegde waarde per € 100 direct loon	177	189	241	247	248	269	223	236
Arbeidsinkomenquote (%)	75	73	71	67	77	74	74	71
% direct werkenden	76	75	59	55	55	51	63	60
Financiële kencijfers								
<i>Liquiditeit in %</i>								
Quick ratio	128	150	135	141	132	131	134	139
Current ratio	154	171	154	163	145	148	151	159
<i>Solvabiliteit</i>								
% schulden in totaal vermogen	71	65	65	61	64	66	66	63
Ratio schulden-eigen vermogen	245	186	186	156	178	194	192	173
<i>Vermogensbeheer in dagen</i>								
Omlooptijd vermogen	121	129	125	109	112	110	119	113
Debiteurentermijn	29	32	39	30	29	32	31	31
Crediteurentermijn	42	42	47	37	34	41	41	39
Nettovermogensbeslag	18	17	10	14	11	10	12	13
<i>Rentabiliteit in %</i>								
Rentabiliteit totaal vermogen	13,4	13,0	12,2	16,5	10,0	12,2	11,6	14,3
Rentabiliteit eigen vermogen	43,2	35,6	33,7	41,1	27,1	33,4	32,9	37,4

1 Inclusief diverse baten en lasten

2 Indien van toepassing is op het resultaat een ondernemersloon van € 45.000 in mindering gebracht

Bron: EIB

2 Hoofdaannemers gww

Dit hoofdstuk gaat in op belangrijke bedrijfseconomische ontwikkelingen bij gww-hoofdaannemers in 2019. Ook komen hier achtereenvolgens de ontwikkelingen in omzet en bedrijfseconomische kencijfers aan bod.

2.1 Ontwikkelingen in de omzet

Omzet in 2019 gestegen

Gww-hoofdaannemers boekten in 2019 een totale omzet van ruim € 8,9 miljard (zie tabel 2.1). In vergelijking met 2018 is de totale omzet met ongeveer 3,5% gestegen.

Tabel 2.1 Verdeling van de omzet van gww-hoofdaannemers, lopende prijzen, 2018-2019 (mln euro)

	Omzet uit bouwbedrijf		Omzet uit nevenactiviteit	Totale omzet
	Binnenland	Buitenland ¹		
2018	7.943	295	378	8.616
2019	8.146	214	564	8.924

Bron: EIB

Veranderingen in de samenstelling van de omzet

Tabel 2.2 laat de verdeling van de omzet zien naar marktsector, activiteit, opdrachtgevers, wijze van opdrachtverzekrijging en contractvorm. Resultaten moeten met enige voorzichtigheid worden beoordeeld. De respons varieert tussen de verschillende type gww-bedrijven en varieert daarnaast binnen de type bedrijven van jaar tot jaar. Hierdoor kunnen er responseffecten optreden.

Het grootste deel van de omzet onder gww-hoofdaannemers werd in 2019 behaald met nieuwbouw- en herstelactiviteiten; bijna 80% van de omzet werd behaald met dit type projecten. Ten opzichte van 2018 zijn er weinig verschuivingen.

De meeste omzet werd in 2019 behaald in de marktsector wegenbouw (61%). In de civiele betonbouw steeg het omzetaandeel 4 procentpunt naar 31%. De omzetaandelen van de kleinere segmenten namen af in 2019. Deze verschuivingen kunnen deels liggen aan de type gww-bedrijven dat heeft gereageerd.

De verschillende overheden waren in 2019 de belangrijkste opdrachtgevers binnen de gww, maar het omzetaandeel kromp van 58% in 2018 naar 44% in 2019. Deze daling is ten gunste gekomen van de omzetaandelen van opdrachten verkregen van hoofdaannemers en bedrijven. Bij de verdeling naar wijze van opdrachtverzekrijging kwam de grootste fractie voor rekening van de openbare aanbesteding.

Het aandeel van RAW contractvormen in de omzet nam sterk af ten opzichte van 2018. Ongeveer een kwart van het omzetaandeel is behaald met RAW-projecten. Het aandeel Engineering en construct is daarentegen met 10 procentpunt toegenomen.

Tabel 2.2 Verdeling van de binnenlandse omzet van gww-hoofdaannemers, per grootteklasse in arbeidsjaren, 2018-2019

	< 21		21-100		> 100		Totaal	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Marktsectoren in %								
Wegenbouw	59	67	60	54	57	59	58	61
Kabels en buizen	16	3	5	11	0	0	5	3
Civiele beton	7	16	20	21	36	41	27	31
Kust en oever	5	3	4	0	1	0	2	0
Baggerwerk	1	0	5	7	0	0	2	2
Landinrichting	3	0	0	1	0	0	0	0
Overige activiteiten	9	10	6	5	7	0	6	2
Activiteiten in %								
Nieuwbouw en herstel	64	69	56	59	88	93	76	78
Onderhoud	36	31	44	41	12	7	24	22
Opdrachtgevers in %								
Overheid ¹	38	25	51	45	66	53	58	44
Bedrijven	9	12	19	21	17	25	16	21
Particulieren	4	4	2	1	0	3	1	3
Hoofdaannemers	42	55	20	29	3	3	13	22
Overige	7	3	8	5	14	17	12	10
Wijze van opdrachtverzekrijging in %								
Aanbesteding								
- openbaar	12	15	28	39	62	80	46	58
- onderhands	30	32	31	27	28	11	30	19
Enkelvoudige uitnodiging	10	19	9	13	5	9	6	12
Klantenwerk	12	11	6	11	1	0	5	5
Overige wijze	36	23	26	11	4	0	13	6
Contractvorm in %								
E&C	14	16	4	13	6	20	7	17
D&C	7	5	9	26	45	39	29	27
DBM	2	9	3	0	11	13	7	8
DBFM	4	7	4	0	17	18	12	10
Traditioneel/RAW	56	45	66	41	18	8	37	26
Overig	17	18	14	20	3	3	8	11

¹ Onder overheid is begrepen rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en overige publiekrechtelijke lichamen

Bron: EIB

2.2 Ontwikkelingen in de bedrijfseconomische kencijfers

Tabel 2.3 laat de bedrijfseconomische ontwikkeling van gww-hoofdaannemers zien aan de hand van enkele kencijfers. De kencijfers geven inzicht in financiële verhoudingen aan het eind van het boekjaar (31 december) en geven zo een inzicht tussen de twee verschillende perioden.

Resultaten moeten met voorzichtigheid worden beoordeeld. De respons varieert tussen de verschillende type gww-bedrijven en varieert daarnaast binnen de type bedrijven van jaar tot jaar. Hierdoor kunnen er responseffecten optreden. De onderzoeksverantwoording geeft nadere toelichting op de responsverwerking.

Gemiddelde winstmarge hoger

De winstmarge is in 2019 ten opzichte van 2018 met 1,1 procentpunt gestegen en is uitgekomen op 4,5%. Bij het kleinbedrijf is de winstmarge gelijk gebleven op 5,2%, terwijl het winstpercentage bij het middenbedrijf met 2,4 procentpunt steeg naar 5,5%. Bij het grootbedrijf steeg de winstmarge met 1 procentpunt naar 3,8%. Het percentage gww-hoofdaannemers dat er in 2019 in slaagde winst te maken steeg naar 90% (was 81%).

Bruto omzet per werkende in alle grootteklassen gestegen

De bruto omzet per werkende is ten opzichte van 2018 gestegen en bedraagt nu ongeveer € 428.000. De bruto omzet is ook in alle afzonderlijke grootteklassen gestegen. De loonkosten per werkende zijn gemiddeld genomen met € 1.000 afgenomen. De toegevoegde waarde per werkende is met €7.000 gestegen tot € 100.000.

Gemiddelde liquiditeit en solvabiliteit verbeterd

De liquiditeit bij de gww-bedrijven is in 2019 verbeterd. Gemiddeld kwamen de quick ratio en de current ratio in 2019 uit op 136% en 153%. De ratio's bleven, voor het totaal en per grootteklasse, ruim boven de norm van 100%. Binnen de grootteklassen zijn er wel verschillen te zien; bij het kleinbedrijf is de current ratio iets lager uitgekomen, terwijl de quick ratio's bij het middenbedrijf zijn afgenomen.

De gemiddelde solvabiliteit van gww-bedrijven steeg ten opzichte van 2018. Het aandeel schulden in het totale vermogen daalde van 69% naar 64%. Bij het klein- en middenbedrijf verslechterde de solvabiliteit.

Debiteuren- en crediteurentermijn omlaag

De debiteuren- en crediteurentermijn, de termijn waarop opdrachtgevers en gww-hoofdaannemers zelf facturen betalen, bedroegen respectievelijk 40 en 51 dagen. De debiteurentermijn is ten opzichte van 2018 met tien dagen gedaald, terwijl de crediteurentermijn met vier dagen daalde.

In 2018 daalde de omlooptijd van het vermogen tot 151 dagen (-/ 14 dagen). Het netto vermogensbeslag kwam in 2019 uit op 17 dagen, een daling van twee dagen ten opzichte van 2018. Alle termijnen, tijden en beslagen worden berekend met de bruto omzet in de noemer. Een stijging van de omzet heeft tot gevolg dat deze indicatoren dalen.

Verbeterde winstgevendheid voor midden- en grootbedrijf

De winstgevendheid van gww-hoofdaannemers wordt uitgedrukt in de rentabiliteit van het totaal vermogen (RTV) en eigen vermogen (REV). De RTV en REV voor de totale gww bedroegen respectievelijk 11,1% en 30,2%. In het kleinbedrijf namen de rentabiliteiten af. Dit komt voornamelijk vanwege het feit dat de winstmarge gelijk bleef, terwijl het totale vermogen groeide.

Tabel 2.3 Bedrijfseconomische kencijfers van gww-hoofdaannemers, per grootteklasse in arbeidsjaren, 2018-2019

	< 21		21-100		> 100		Totaal	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Kostenstructuur in %								
Verbruik	64,6	67,3	70,1	65,7	72,8	73,8	70,3	70,6
Arbeid	17,0	13,6	17,6	19,0	16,9	16,3	17,1	16,4
- Directe loonkosten							10,7	8,6
- Indirecte loonkosten							6,4	7,8
Overig	13,2	13,9	9,2	9,9	7,5	6,1	9,3	9,4
- Afschrijvingen	3,8	4,4	1,9	2,4	0,9	1,5	1,8	2,3
- Rentekosten	0,3	0,3	0,3	0,2	0,0	0,1	0,2	0,1
- Overige kosten n.e.g.	9,1 ¹	9,4 ¹	7,0 ¹	7,9 ¹	6,6 ¹	5,8 ¹	7,3	7,0
Diverse baten en lasten							-0,1	-0,1
Resultaat voor belasting ²	5,2	5,2	3,1	5,4	2,8	3,8	3,4	4,5
Kencijfers per werkende x € 1.000								
Bruto omzet	414	441	384	395	431	438	414	428
Toegevoegde waarde	109	104	88	106	89	95	93	100
Loonkosten	71	60	67	75	73	72	71	70
Toegevoegde waarde per direct werkende	154	147	145	190	199	218	170	192
Toegevoegde waarde per € 100 direct loon	223	252	180	271	223	279	210	271
Arbeidsinkomenquote (%)	65	58	77	70	82	75	76	70
% direct werkenden	71	70	61	56	45	44	55	52
Financiële kencijfers								
<i>Liquiditeit in %</i>								
Quick ratio	138	143	137	133	128	134	132	136
Current ratio	152	150	149	158	131	146	139	153
<i>Solvabiliteit</i>								
% schulden in totaal vermogen	62	65	68	69	72	58	69	64
Ratio schulden-eigen vermogen	163	186	213	223	257	138	219	179
<i>Vermogensbeheer in dagen</i>								
Omlooptijd vermogen	120	147	223	233	158	102	165	152
Debiteurentermijn	42	55	58	57	50	23	50	40
Crediteurentermijn	46	69	51	67	62	36	55	51
Netto vermogensbeslag	20	14	38	40	8	4	19	17
<i>Rentabiliteit in %</i>								
Rentabiliteit totaal vermogen	16,7	13,4	5,8	9,0	6,6	13,8	7,9	11,1
Rentabiliteit eigen vermogen	40,8	36,4	16,4	27,5	22,9	32,3	24,1	30,0

1 Inclusief diverse baten en lasten

2 Indien van toepassing is op het resultaat een ondernemersloon van € 45.000 in mindering gebracht

Bron: EIB

Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek heeft tot doel inzicht te geven in de bedrijfseconomische positie van hoofdaannemingsbedrijven.

Het onderzoek omvat alle bedrijven die:

- in Nederland zijn gevestigd;
- werkzaam zijn in de sector burgerlijke en utiliteitsbouw (b&u) of grond-, water- en wegenbouw (gww);
- personeel in dienst hebben en de CAO Bouw & Infra volgen. Deze bedrijven zijn geregistreerd bij APG te Amsterdam;
- bouwwerken rechtstreeks in opdracht van de opdrachtgever uitvoeren (hoofdaannemer) en/of projecten uitvoeren voor eigen rekening en risico (bouwondernemer).

De populatie voor dit onderzoek bestaat uit 2.742 b&u-bedrijven en 1.135 gww-bedrijven met een totale arbeidscapaciteit van respectievelijk 50.199 en 22.281 arbeidsjaren (verloonde mensjaren).

Elk jaar wordt informatie verzameld over het afgelopen boekjaar. De populatie wordt gevraagd informatie te geven over: (1) aantal werknemers in dienst; (2) omzetverdelingen naar marktsector, type opdrachtgevers, wijze van opdrachtverkrijging, regio; (3) resultatenrekening; en (4) balans. Bedrijven kunnen via een schriftelijke enquête hun gegevens opgeven. Daarnaast worden gegevens verzameld uit bij de Kamers van Koophandel gedeponeerde jaarrekeningen. De steekproef bestaat uit 261 b&u-bedrijven en 89 gww-bedrijven (inclusief werkmaatschappijen van grote concerns) met een gezamenlijke arbeidscapaciteit van respectievelijk 13.144 en 9.023 werkenden (inclusief meewerkende eigenaren niet in loondienst). De samenstelling van de populatie en de steekproef is weergegeven in tabel B.1. Vanwege ondervertegenwoordiging van het aantal bedrijven in de kleinste grootteklassen heeft weging van de resultaten plaatsgevonden. Als maatstaf hiervoor dient de verhouding tussen het aantal arbeidsjaren in de populatie en de steekproef.

Met de verkregen informatie zijn schattingen gemaakt van het totaal aan omzet en vermogen van de populatie. Deze vormen de basis waarop de kengetallen zijn berekend. Bedrijven kunnen op concern- of divisieniveau hebben gerespondeerd. Dit betekent dat in de gegevens van deze respondenten werkmaatschappijen begrepen zijn die in de populatie als afzonderlijke teleenheid voorkomen. Bij vergelijkingen van jaar tot jaar moet rekening worden gehouden met veranderingen in omvang en samenstelling van de populatie en de steekproef.

Tabel B.1 Aantal hoofdaannemingsbedrijven naar sector en grootteklasse: populatie in 2019 en respons

Grootte in arbeidsjaren	B&u		Gww	
	Populatie	Respons	Populatie	Respons
≤ 10	1.706	87	803	28
11 – 20	451	61	143	12
21 – 50	352	49	110	19
51 – 100	163	24	45	15
≥ 101	70	40	34	15
Totaal	2.742	261	1.135	89

Bron: EIB

Begrippen en formules

Begrippen

- **Arbeidsinkomenquote**
Aandeel van de totale arbeidskosten in de toegevoegde waarde
- **Bruto omzet**
De waarde van de totale binnenlandse omzet, exclusief btw
- **Bruto winst**
Resultaat voor belasting vermeerderd met de betaalde rente
- **Crediteurentermijn**
Termijn waarop schulden aan leveranciers worden voldaan
- **Current ratio**
Verhouding tussen vlottende activa en kort vreemd vermogen
- **Debiteurentermijn**
Termijn waarop vorderingen op opdrachtgevers uitstaan
- **Direct werkende**
Werkende die productiegerichte werkzaamheden verricht
- **Directe loonkosten**
Kosten van direct productiegerichte werkzaamheden (inclusief ondernemersloon)
- **Diverse baten en lasten**
Saldo van opbrengsten en kosten die geen verband houden met de eigenlijke bedrijfsuitoefening
- **Eigen vermogen**
Deel van alle geldmiddelen dat niet door derden (schuldeisers) ter beschikking is gesteld
- **Loonkosten**
Arbeidskosten van alle in loondienst verrichte werkzaamheden, waarin begrepen premies sociale verzekeringen (werkgevers- en werknemersdeel), pensioenpremies en - in voorkomende gevallen - een ondernemersloon
- **Netto omzet**
Bruto omzet verminderd met de betalingen aan onderaannemers
- **Netto vermogensbeslag**
De termijn waarop per saldo in onderhanden werken geïnvesteerd vermogen vastligt
- **Netto vermogen in lopende werken**
Het saldo van voorraden, onderhanden werken en debiteuren enerzijds en crediteuren anderzijds
- **Omlooptijd van het vermogen**
Termijn waarop het totaal vermogen wordt omgezet
- **Onderhanden werk**
Waarde van in onderhanden werk vastgelegd vermogen, na aftrek van hierop ingediende termijnen (debetsaldo)

- **Ondernemersloon**
Berekende beloning voor de werkzaamheden van meewerkende eigenaren van geen rechtspersoonlijkheid bezittende ondernemingen
- **Quick ratio**
Verhouding tussen vlottende activa minus voorraden en onderhanden werk en kort vreemd vermogen
- **Ratio schulden – eigen vermogen**
Verhouding tussen schulden en eigen vermogen
- **Rentabiliteit van het eigen vermogen**
Het resultaat voor belasting in procenten van het eigen vermogen
- **Rentabiliteit van het totale vermogen**
De bruto winst in procenten van het totaal vermogen
- **Rentedekkingsratio**
De mate waarin het bedrijf genoeg inkomen genereert om rentekosten te dekken
- **Resultaat voor belasting**
Saldo van bruto omzet en kosten, verlaagd of verhoogd met het saldo van diverse baten en lasten, voor aftrek van belasting
- **Schulden**
Deel van alle geldmiddelen dat door derden (schuldeisers) ter beschikking is gesteld
- **Totaal vermogen**
Totaal van alle geldmiddelen dat in bedrijfsmiddelen is vastgelegd
- **Termijnen onderhanden werk**
Waarde van op onderhanden werk ingediende termijnen, na aftrek van de waarde van het in onderhanden werk vastgelegd vermogen (creditsaldo)
- **Toegevoegde waarde**
Totaal van lonen, salarissen, afschrijvingskosten, rentekosten en resultaat voor belasting
- **Vaste activa**
Waarde van duurzame materiële en immateriële bedrijfsmiddelen
- **Vlottende activa**
Waarde van materiële en immateriële bedrijfsmiddelen, waaruit op korte termijn de daarin vastgelegde geldmiddelen weer beschikbaar (kunnen) komen
- **Werkende**
Een persoon die als werknemer of als eigenaar (niet in loondienst) werkzaam is geweest
- **Winstmarge**
Het resultaat voor belasting in procenten van de bruto omzet

Formules

- **Arbeidsinkomenquote**
(Loonkosten / Toegevoegde waarde) x 100
- **Bruto omzet per werkende**
Bruto omzet / Aantal werkenden

- Crediteurentermijn
(Waarde van de crediteuren / Betalingen aan grondstoffen en materialen en onderaannemers) x 365
- Current ratio
(Vlottende activa / Kort vreemd vermogen) x 100
- Debiteurentermijn
(Waarde van de debiteuren / Bruto omzet) x 365
- Kort vreemd vermogen
Crediteuren + termijnen onderhanden werk + bankkrediet + overige schulden op korte termijn
- Loonkosten per werkende
Loonkosten / Aantal werkenden
- Netto omzet per werkende
(Bruto omzet – Betalingen aan onderaannemers) / Aantal werkenden
- Netto vermogensbeslag
[(Voorraden + Onderhanden werk + Debiteuren – Crediteuren) / Bruto omzet] x 365
- Omlooptijd van het vermogen
(1 / Omloopsnelheid totaal vermogen) x 365
- Quick ratio
[(Vlottende activa – Voorraden) / Kort vreemd vermogen] x 100
- Ratio schulden – eigen vermogen
(Schulden / Eigen vermogen) x 100
- Rentabiliteit eigen vermogen
(Resultaat voor belasting / Eigen vermogen) x 100
- Rentabiliteit totaal vermogen
(Bruto winst) / Totaal vermogen) x 100
- Toegevoegde waarde per werkende
(Loonkosten + Afschrijvingen + Rente + Resultaat voor belasting) / Aantal werkenden
- Vlottende activa
Voorraden + onderhanden werk + debiteuren + overige vorderingen + liquide middelen
- Winstmarge
(Resultaat voor belasting / Bruto omzet) x 100

Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam
t (020) 205 16 00
eib@eib.nl
www.eib.nl